

Із ремонтом дороги не поспішають, але навіть без надії сподіватися хочеться

Віктор Радчук

Поряд із проблемами військової пори, коли горе і біда стали звичними супутниками нашого щоденного життя, є проблеми, які ускладнюють повсякденний побут просто грандіозним і тотальним чином. Це – стан наших доріг.

Він жахливий, і про це можна казати, про це можна писати, щось пояснювати чи коментувати. Але головне питання стоїть трохи інакше: на що сподіватись? Коли ж стане краще? І чи насправді все залежить лише від того, коли завершиться війна?

Минула декада привнесла до Романова певний оптимізм у дорожньому питанні. Аякже, дві головні вулиці Романова потрапили під досі популярний в Україні так званий ямковий ремонт, ще раніше ямки на дорозі між Романовим селом Залужним також залатали. Проте всім у Романові (та й не тільки тут) відомо, що головна дорожня біда розташована на південно-східному в'їзді до Романова. Тут вже із осені 2023-го року, коли розпочалися роботи із ремонту шестикілометрової ділянки дороги, ситуація лише погіршувалася. І жодних тобі покращень, жодних поліпшень, бо ямковим чином тут дороги не поправити, а на більше, як виявляється, грошей немає.

Якраз на початку червня 2025 року у Романові побував голова військово-цивільної адміністрації Житомирської області Віталій Бунечко. Разом зі своїми заступниками він прибув для участі у церемонії відкриття комплексу очисних споруд, які у травні-червні 2025 року стали до ладу у Романові. Але поряд із комплек-

сом очисних споруд розташована ділянка вщент зруйнованої дороги, яку й дорогою назвати не можна. Тоді В. І. Бунечко, реагуючи на запитання про те, коли ж на дорозі буде порядок, сказав, що знає про шматок дорожнього безладу між Романовим і Романівкою, визнав, що ця дорога вже давно є його боєм і соромом, але вже невдовзі цьому буде покладено край. Звісно ж, тоді від губернатора чекали певних і конкретних дат стосовно того, коли ж той біль і сором перетвориться хоча б у подобу шляху. Віталій Бунечко оприлюднив цю дату, призначивши початок ремонтних (їх можна було б назвати аварійно-ремонтних) робіт на 17 червня 2025 року. Ця звістка доволі швидко поширилась у Романові і, звісно ж, за його межами, оскільки якраз за цим маршрутом курсує пасажирський автотранспорт між Житомиром і, наприклад, Мирополем. А те, що жителі більше десятиків Романівської громади щодня змушені долати вщент зруйнований шлях, вже якось увійшло у звичку. Але новина про очікуваний із 17 червня ремонт трохи привнесла оптимізму, хоча за нинішніх умов чимось поліпшити настрої та очікування людей вкрай важко.

Втім, 17 червня 2025 року очікуваного старту ремонту чи реконструкції дороги між Романовим і селом Романівкою не відбулося. Можна лише уявити ту кількість слів, речень, потоків лайки та прокльонів, які пролунали вже 18, 19 і 20 червня 2025 року, коли жодних ознак чи хоча б імітації дорожніх робіт на ділянці дорожнього безладу не спостерігалося. І лише у п'ятницю, 20 червня, на дорозі, рясно вкритій заглибленими в асфальт вибоїнами, з'явилася техніка, яка розпочала певні роботи. Як виявилось, дорожники, які прибули (хоча із запізненням) за вказівкою голови військово-цивільної адміністрації, тоді ж розпочали вирівнювати той понівечений шар дорожнього покриття від залишків асфальту.

Зрештою, за три дні роботи, які велися відверто кволо, ситуацію із ямковістю та вибоїнами подекуди вдалося покращити. Ямок і заглиблень на дорозі стало менше, і тепер водіям не потрібно петляти між штучними дорожніми перепонами, демонструючи елементи дорожньо-автомобільного слалому.

Нині, коли черговий вихід нашої газети готувався до друку, роботи із ліквідації катастрофічного стану дороги між Романовим і Корчівкою мали продовжуватись, а потім ремонт мав отримати так зване логічне завершення. Дорожники повинні будуть на місці знятого асфальтового покриття встелити так званий тимчасовий шар асфальту. На період, коли ж війна все ж таки завершиться, або до того часу, коли кошти (а це більше 100 мільйонів гривень) на капітальний ремонт будуть знайдені, передбачені і виділені у належному порядку. Коли настане таке щастя для цієї, вже злочасної, дороги, сказати важко. Однак на певне покращення дороги внаслідок

Чергова і вже 68-ма сесія Романівської селищної ради ухвалила низку рішень

с. 2

Рішення нас не обміне, тому обговорення – на часі!

с. 3

У Молетай, до друзів – на свято! І – за досвідом!

с. 4

її форсованого ремонту ми можемо сподіватися вже у найближчий тиждень. Принаймні Віталій Бунечко, який три тижні тому назвав дату початку ремонтних робіт, сьогодні уважно слідкує за тим, які роботи на ділянці між Романовим і Романівкою виконуються ледь не щодня. Звісно ж, доповісти голові Житомирської ОВА про те, що роботи відкладені чи

відстрочені на пізніше, ніхто не посміє. Так що побачимо, посподіваємось і запасемось терпінням ще на тиждень-два. А раптом пощастить? І доїхати від околиці селища Романів до крайніх хат села Романівка можна буде за звичні п'ять хвилин навіть неквапливої їзди. Адже так хочеться спокою хоча б на дорозі.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 76001

Підтримай свободу слова!

ПЕРЕДПЛАТИТИ

на 1 місяць - 30,00 грн,
на 3 місяці - 90,00 грн,
на 6 місяців - 180,00 грн

У найближчому поштовому відділенні!

СПОДОБАЛАСЬ
ГАЗЕТА?

Чергова і вже 68-ма сесія Романівської селищної ради ухвалила низку рішень

Віктор Першко

68-ма сесія Романівської селищної ради розглянула 20 червня 2025 року 35 питань, внесених до порядку денного, і ухвалила відповідні рішення.

Якихось аж занадто складних питань, що могли б спричинити дискусії чи активні обговорення у сесійному залі, під час сесії не було, а можливо, усі складнощі, певні запитання, які виникають з приводу сесійних рішень, депутати обговорили заздалегідь, аби під час сесії працювати згуртовано, злагоджено і швидко.

Так воно, зрештою, і вийшло, а сесія пройшла доволі швидко, всього за півтори години. Слід зауважити, що присутні на сесії 19 депутатів із 26-ти працювали злагоджено, були уважними, зібраними і зосередженими. Щодо питань, які депутати розглянули у сесійному залі, то вони особливого ажіотажу чи резонансної уваги не викликали. Як завжди, начальник фінансового відділу Н. А. Горобець доповіла депутатам, які зміни до бюджету вони мають ухвалити відповідним рішенням, і депутати в абсолютній солідарній спосіб за це голосують. Причини такої одноставності, як правило, дві. Перша причина полягає у тому, що номінальні показники коштів, які депутати вирішують направити на реалізацію певного питання, як правило, дуже низькі. Йдеться не про мільйони, як, наприклад, у Житомирі чи Коростені або ж у Бердичеві, а про скромні 157 тисяч

Джерело фото: Твій Романів

гривень, які надійшли із бюджету Житомирської області на адресу Романівської селищної ради. Ці гроші обласна влада переправляє до бюджету Романівської громади, аби та змогла оплатити кошти за комунальні послуги для переселенців (це близько 79 тисяч грн.) Або ж, наприклад, Романівська громада бере участь у проекті спортивно-руханкової діяльності «Активні парки», який реалізується в області на умовах співфінансування із обласного бюджету та бюджетів місцевих громад.

Ще одне питання порядку денного сесії стосувалося щомісячної заробітної платні для виконуючого обов'язки Романівського селищного голови. Це питання періодично виникає під час сесій, бо якраз депутати своїм рішенням ухвалюють розмір щомісячної надбавки селищному голові в розмірі 50% посадового окладу з урахуванням

надбавки за ранг та вислугу років, а також щомісячну премію у розмірі 65% посадового окладу. 20 червня депутати таке рішення досить швидко, за відсутності будь-яких обговорень, ухвалили, витративши на це майже півтори хвилини. Ну а яка у в. о. Романівського селищного голови щомісячна зарплата, можна дізнатися під час ознайомлення зі змістом щорічних декларацій, які чиновники готують щороку навесні.

Окремим рішенням депутати внесли зміни до положення про фестиваль «Етно-Вир на Виспії». Подорож у світ української культури та традицій», яке було ухвалено рівно рік тому. Нинішня поправка до положення про фестиваль «ЕтноВир на Виспії» стосується змін умов участі у фестивалі програмі для суб'єктів підприємницької діяльності. Відтепер організаційний внесок для участі у фестивальному ярмарку на «Ет-

ноВирі...» сягає 200 гривень за квадратний метр площі, яку використовує підприємець в ході фестивального ярмарку.

Окрема сесійна тема – розгляд питань так званого земельного блоку, які розглядаються вже під завісу сесійного засідання. Вочевидь тому, що земельні питання, які регулюються доволі складним земельним законодавством, заздалегідь ретельно опрацьовуються, прискіпливо та уважно розглядаються у ході засідання депутатської комісії із земельних питань, і саме тому для їхнього розгляду потрібно не так вже й багато часу. Втім, якщо хтось думає, що земельні питання розглядаються у режимі суцільного «одобрямс», то для цього варто прийти на будь-яку сесію (жители громади мають цілковите право бути присутніми на сесіях селищної ради) і уважно послухати керівника відділу земельних відносин та екології Романівської селищної ради Валерія Мазуркевича. Він зазвичай доволі аргументовано, переконливо і зрозуміло для будь-якої аудиторії викладає суть того чи іншого питання, звернення, клопотання, яке депутати мають розглянути і одно-значно ухвалити певне рішення.

Ось так, розглянувши усі передбачені для розгляду сесійні питання, 68-ма сесія Романівської селищної ради завершила свою роботу. Швидко, хоча й неквапливо, по-діловому і згідно з усіма законодавчими нормами. Відтепер зі змістом усіх ухвал по кожному із питань порядку денного сесії, що минула, романівчани (як, власне, й будь-хто) можуть ознайомитися на офіційному сайті Романівської селищної ради у мережі «Інтернет».

Множинне громадянство для українців: що змінить ухвалений закон

Громадяни нашої держави зможуть офіційно мати паспорти двох і більше країн. Раніше це суперечило законодавству, аде все змінив законопроект № 11469, який ухвалила Верховна Рада. Що саме передбачає документ, які недоліки називають його критики, і коли запрацюють зміни – з'ясував Центр громадського моніторингу та контролю.

ДОКУМЕНТ З ІСТОРІЄЮ

Проектів закону про множинне громадянство у Верховній Раді не менше п'яти, зазначає «ВВС-Україна». Послідовним прихильником такої ідеї є президент України. Володимир Зеленський вносив відповідні законопроекти протягом усієї каденції. Нинішній документ, який Верховна Рада ухвалила, також ініційований Офісом президента. Проголосували за нього 243 депутати.

ЗМІНИ ДЛЯ ГРОМАДЯН

Основна зміна для українців, яку принесе закон: наші співгромадяни зможуть отримувати паспорт іншої держави, не відмовляючись від громадянства України. Раніше для цього офіційно потрібно було відмовитися від українського паспорта. Втім, фактичного покарання за недотримання цієї вимоги не передбачалося.

Новий документ визначає множинність громадянства у певних випадках. Наприклад, якщо повнолітні українці автоматично отримали громадянство іншої країни чи отримали його у спрощеному порядку. Також множинне громадянство можливе, коли українська дитина одночасно набуває його за правом народження чи внаслідок усиновлення. Громадяни України можуть автоматично набувати іншого громадянства і під час шлюбу з іноземцем.

Множинне громадянство не отримують ті, хто має російський паспорт. Права на множинне громадянство не матимуть і власники документів низки держав, що не визнають територіальну цілісність та суверенітет України. Йдеться про тих, хто не підтримує Резолюцію Генасамблеї ООН «Про територіальну цілісність України» від 27 березня 2014 року № 68/262. Окрім Росії, це Вірменія, Білорусь, Болівія, Куба, КНДР, Нікарагуа, Судан, Сирія, Зімбабве та Венесуела.

Не матимуть права на множинне громадянство і певні категорії українців, як-от державні службовці і судді.

ЗМІНИ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ

Множинне громадянство дозволять лише для іноземців із низки дружніх країн. Зокрема, йдеться про ті держави, що запро-

ваджували санкції за російську агресію. Підготувати перелік цих країн протягом двох місяців має Кабінет Міністрів. Громадянам решти держав доведеться відмовлятися від свого паспорта, щоб отримати український.

Відповідно до ухваленого закону іноземці, які хочуть набути українського громадянства, мають бути фізично в Україні під час подачі документів: зробити це через посольство чи консульство не дозволяється. Також іноземці складатимуть іспити на знання Конституції, історії та мови України.

За скороченою процедурою громадянство України зможуть отримати іноземці українського походження, наприклад представники діаспори в інших державах. Передбачено спрощення процедури для іноземців, які проходять військову службу в Україні. Та для людей, які становлять державний інтерес: науковців, знаменитостей тощо.

На тих, хто набуває українського громадянства, поширюватимуться чинні обов'язки наших громадян, зокрема, обов'язок щодо захисту вітчизни. Відтак, прогнозує влада, про масову міграцію іноземців до України не йтиметься.

ПІДТРИМКА ДОКУМЕНТА

Ухвалення цього закону має посприяти поверненню українців

з-за кордону, вважає президент Володимир Зеленський. За даними Міністерства національної єдності, 90% наших співвітчизників за кордоном перебувають в країнах, де дозволено множинне громадянство. Також у відомстві підрахували, що нині за кордоном проживають близько 20 мільйонів українців. Йдеться про нащадків мігрантів, людей, що виїхали у 1990-х та 2000-х, а також про біженців, які залишили Україну на початку повномасштабного вторгнення. Мета закону, зазначають його прихильники, – дозволити цим категоріям українців та їхнім дітям зберегти зв'язок з Батьківщиною та залучити їх до відновлення держави.

Заступниця голови президентської фракції «Слуга народу» Євгенія Кравчук називає ухвалення закону історичним і рішенням, яке важливе мільйонам. А Уповноважений із захисту державної мови наголошує: завдяки тому, що парламентарі врахували його правки, документ гарантує рівні мовні умови для всіх громадян та посилює захист статусу української мови в умовах війни.

КРИТИКА ЗАКОНОПРОЄКТУ

Критикують документ, зокрема, через норми, що стосуються наявності паспортів країни-агресорки. Адже, за словами правозахисників, закон створює ризики

втрати громадянства України для жителів тимчасово окупованих територій.

Так, Гельсінська спілка з прав людини звертає увагу на те, що отримання російських документів на окупованих територіях не завжди відбувається добровільно. «Формально жителі тимчасово окупованих територій Донецької, Запорізької, Луганської, Харківської і Херсонської областей, а також невизначена кількість ВПО, які набули громадянство РФ через подання відповідних заяв, у разі прийняття закону і набрання ним чинності в запропонованій редакції можуть згодом вважатися такими, що набули громадянство РФ добровільно», – наголошують правозахисники. І закликають закон доопрацювати.

КОЛИ ЗМІНИ ЗАПРАЦЮЮТЬ

Нині просування документа сповільнилося: підписати його і запустити подальшу процедуру Голова Верховної Ради не може. Все через постанови, внесені низкою народних обранців. Їх спершу має ухвалити чи відхилити парламент. А відбудеться наступне пленарне засідання вже у липні.

Для того, щоб закон набрав чинності, його також має підписати глава держави. Враховуючи позицію Володимира Зеленського, проблем із його підписом, ймовірно, не виникне.

Рішення нас не обмине, тому обговорення – на часі!

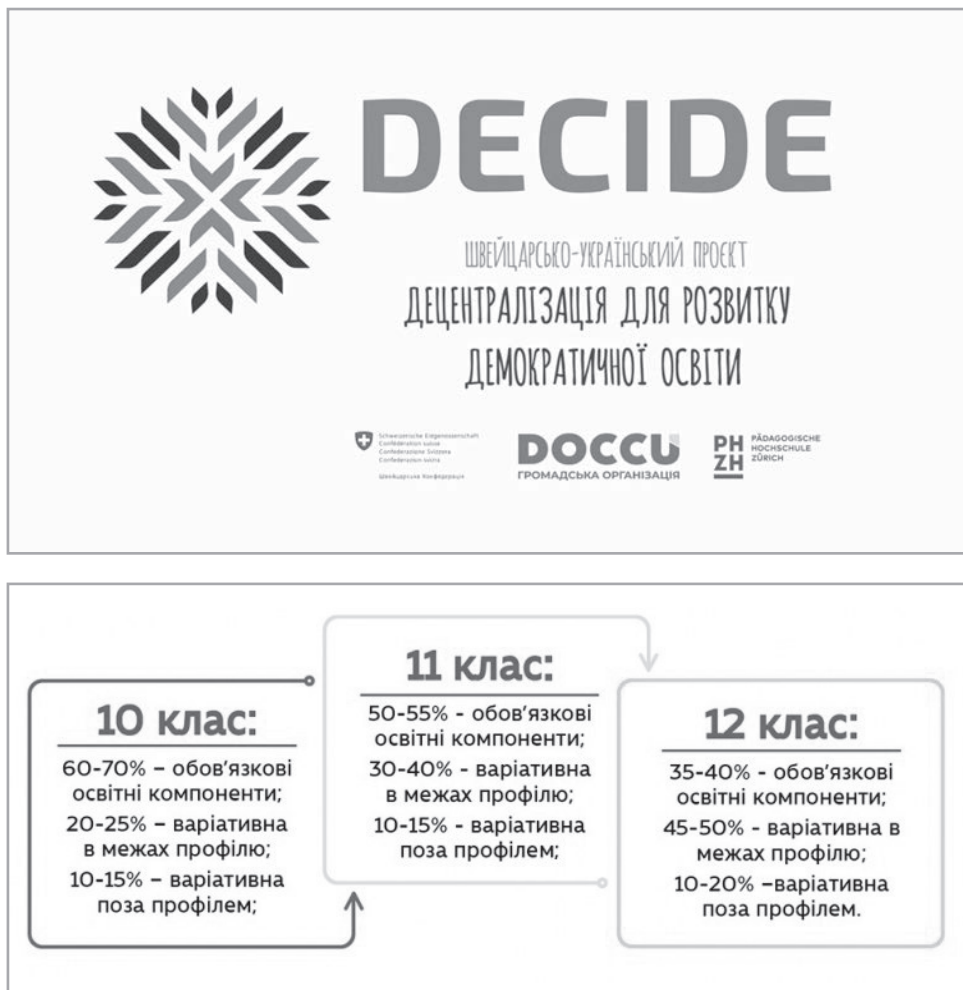
Віктор Першко

Вже за десять днів, 8 липня 2025 року, у сесійному залі Романівської селищної ради відбудеться ще один раунд з обговорення питання про можливі варіанти утворення на території Романівської селищної ради профільного ліцею академічного типу.

Нагадуємо, що саме такі ліцеї, поряд із закладами суто професійної освіти, із 1 вересня 2027 року зможуть надавати освіту випускникам гімназійного рівня. Тобто вчорашнім дев'ятикласникам.

Зауважимо, що розмови про утворення ліцею академічного рівня у Романові звучать не вперше, однак судові рішення стосовно неправомірності ухвали рішення Романівської селищної ради ґрунтувалося лише на тому, що свого часу (у 2021-му році) питання про утворення ліцею академічного типу обминуло громадськість на етапі свого обговорення. Нині громадськість, як кажуть, у темі, і варіантів та форм обговорення перспективи утворення ліцею із 1 вересня 2027 року у Романові не бракує. Обговорювати вже начебто й нічого, бо всі експерти, фахівці, які глибоко розуміються у деталях та принципових засадах діяльності майбутніх ліцеїв, де навчатимуться ліцеїсти 10, 11 та 12-х класів, сходяться на тому, що у Романові розмістити ліцей академічного типу просто ніде. Якщо ж уявити, що такий ліцей все ж таки поселиться у приміщенні нинішнього Романівського ліцею № 1, то питання стане ще гостріше: куди подіти учнів початкових класів і де розмістити класи так званого гімназійного рівня (5-9 класи)? Це не сотня і навіть не дві чи три сотні дітвори, яких розміщувати у пристосованих приміщеннях ніхто категорично НЕ ДОЗВОЛИТЬ.

Отож 8 липня 2025-го року до залу Романівської селищної ради прибудуть фахівці проекту DECIDE. Зазначимо, що це – швейцарсько-український проект «Децентралізація для розвитку демократичної освіти». Він спрямований на

підтримку реформ в освіті та процесів децентралізації для розвитку в Україні ефективної системи управління освітою в громадах. Проект реалізується ГО DOCCU у партнерстві з Цюрихським педагогічним університетом за підтримки Швейцарії. Головна мета проекту – допомогти громадянам об'єднаних територіальних громад долучитися до демократичного врядування та отримати рівний доступ до якісної освіти.

Фахівці з DECIDE детально ознайомлені із процесом та перспективами утворення ліцеїв академічного рівня у громадах Житомирської області. Поки що найбільш типовими складнощами, які викликають запитання стосовно можливості та перспек-

тиви утворення академічних ліцеїв у низці громад Житомирщини, є наявність належної кількості дітей майже у двох десятках громад на території області. У Романівській громаді потенціал випускників дев'ятих класів у 2027-му році цілком достатній для того, аби ліцей академічного профілю на території селищної ради таки був створений. Однак приміщення, яке відповідало б найголовнішим вимогам для відкриття ліцею академічного типу, у селищі Романів немає. Звісно, що й коштів для того, аби у найближчі два роки збудувати навчальні корпуси із спортивним залом, їдальнею та укриттям для ліцеїстів та персоналу ліцею, у Романівській ради немає. Адже йдеться про мінімально потрібні 100-120 мільйонів

гривень, яких держава не може надати як пільговий кредит.

Із цією ситуацією у Романові, із пристрастями і навіть із рішенням Житомирського адміністративного суду стосовно правочинності рішення Романівської селищної ради від 2021 року фахівці DECIDE ознайомились. Отже, розмова у сесійному залі Романівської селищної ради, яка відбудеться 8 липня, має бути цікавою і пізнавальною якраз для громади і громадськості Романівської селищної ради. Адже питання, яке розглядатиметься у режимі громадського обговорення, звучить дуже актуально і водночас гостро: чи буде на території Романівської громади ліцей академічного профілю? І це питання цікавить не лише жителів селища Романів, але й батьків щонайменше трьох десятків населених пунктів Романівської громади. Які умови є для відкриття такого ліцею у Романівській селищній раді, що треба зробити, аби пришвидшити, полегшити та розпочати вже сьогодні безпосередню підготовку до відкриття ліцею академічного типу, який має запрацювати якраз за два роки?

Ці та інші питання вимагають майже негайної відповіді. До речі, депутатам Романівської селищної ради таки доведеться давати відповідь стосовно відкриття у Романівській селищній раді профільного ліцею академічного типу. І зробити це треба до 1 вересня 2025 року. Тобто упродовж місяця – півтора, а можливо, вже й під час наступної чергової сесії Романівської селищної ради.

Тож знати, уявляти, розуміти, яким саме чином створюється ліцей академічного профілю і що означатиме його відсутність для Романівської громади, найпершим чином мають депутати, від рішення яких доля майбутнього ліцею сьогодні й залежить. Проте й батьки, чий діти у майбутньому можуть стати ліцеїстами 10-12-х класів, байдужими стосовно обговорення важливої для себе теми бути не можуть. Треба прийти, треба слухати і треба розуміти ті варіанти, альтернативи ще однієї освітньої реформації, яка на часі і яка нас не обмине.

У 67 разів побільшало справ щодо батьків-одиначків від початку повномасштабної війни

Щонайменш 400 таких справ вже розглянули суди цьогоріч.

Чоловіки все частіше офіційно встановлюють через суд факт самотнього виховання неповнолітньої дитини. Щонайменш 1 255 таких справ знайдено у пошуковику по судовому реєстру Бабуса від початку повномасштабної. За понад три роки кількість таких справ зросла у 67 разів. Цьогоріч суди розглянули вже 400 справ щодо самотнього виховання неповнолітньої дитини батьком.

У 67 разів побільшало судових справ про встановлення факту самотнього виховання та здійснення догляду за неповнолітньою дитиною батьком від початку повномасштабної за даними пошуковику по судовому реєстру Бабуса. Порівняймо: лише 6 таких справ зафіксовано з січня по травень 2022 року, то вже за той самий період 2025 року їх побільшало до 400.

Загалом щонайменше 1255 судових справ щодо чоловіків, які вирішили офіційно встановити факт самотнього виховання неповнолітньої дитини, знайдено у судовому реєстрі від початку повномасштабної війни.

Кількість справ зростає рік до року. Так, за весь 2022 рік таких справ було лише 37. Вже за рік їх побільшало у 5 разів – до 180. Кількість звернень від чоловіків до суду, аби їх визнали батьками-одиначками, у 2024 році сягла 625 справ.

Цьогоріч суди в Україні вже розглянули щонайменш 400 подібних справ. Це у 3,1 раза більше, ніж за аналогічний період 2024 року.

Варто зазначити, що статус батька, який самотійно виховує дитину, дає можливість виїзду за кордон, що нині є обмеженням для чоловіків віком від 18 до 60 років.

Партнерка Asters Таліна Кравцова зауважує, що за останні декілька років збільшилась кількість запитів щодо визнання чоловіків батьками-одиначками. Це можна

пояснити як виїздом матерів за кордон, так і воєнним станом та мобілізацією. При цьому в законодавстві термін «батько-одиначка» не визначено та у судовій практиці часто прирівнюється до статусу «одиначки матері». Тому, якщо розглядати за аналогією ознаки статусу самотньої матері (які були визначені ще у 1992 році постановою Пленуму Верховного Суду України), то батько визнається самотнім, якщо він:

- не перебуває у шлюбі;
- самотійно виховує та утримує дитину без участі матері.

Якщо мати померла, визнана безвісно відсутньою чи відмовилася забрати дитину з пологового будинку, то батько зобов'язаний забрати дитину та набуває статусу самотнього батька. У разі, коли мати жива, але не бере участі у житті дитини, статус самотнього батька теж можна набути – втім, це буде складніше.

«Є міф, що достатньо отримати рішення суду про розірвання шлюбу між батьками або визначити місце

проживання дитини разом із батьком. Насправді це не так. У подібних ситуаціях потрібно в судовому порядку підтвердити/встановити факт самотнього виховання та утримання дитини саме батьком. Водночас статус батька-одиначка в Україні забезпечує важливі соціальні пільги та гарантії: додаткову оплачувану відпустку, щомісячну державну допомогу, підвищену податкову соціальну пільгу, відстрочку від мобілізації, переваги при отриманні житла, місць у дитячому садку тощо», – коментує Таліна Кравцова.

Адвокатка зауважує, що через спроби зловживання цим механізмом з метою отримання відстрочки суди та інші державні органи більш ретельно ставляться до такої категорії справ під час воєнного стану, що потенційно може ускладнити доступ до оформлення статусу для тих, хто дійсно має на нього право.

Джерело: Опендатабот

Фестиваль – не лише веселощі та співи, це – наше майбутнє

Віктор Радчук

Фестиваль «ЕтноВир на Виспі»: подорож у світ української культури та традицій» у цьому році пройде вдруге. Традиція із проведення фестивалю 12 липня поки що залишається незмінною. Надалі, майбутні роки, із конкретною датою фестивального дійства треба буде визначатися принципово, бо йдеться про фестивальний день, який бажано призначити на вихідні чи святкові дати.

Тим часом етап підготовки до фестивалю набирає ходи, і вже за тиждень, коли до старту «ЕтноВиру..» залишиться декада, підготовка піде за більш інтенсивним графіком. У тому, що фестивальна програма «ЕтноВиру на Виспі» із року в рік буде лише вдосконалюватися, ширшити і збагачуватиметься новими змістами, нічого незвичайного чи особливого немає. Цього-річна особливість фестивалю акцентована у його гаслі «Ми різні – ми рівні» і передбачає запрошення та участь у фестивальному дійстві низки делегацій національно-культурних товариств, що діють на Житомирщині. Вже сьогодні йде активна комунікаційна робота організаційного комітету фесту у Романові із представниками національно-культурних товариств Житомирщини. Про свою співучасть у фестивальній програмі та про

сприяння у процесі підготовки фестивалю у Романові заявили керівники управління культури та туризму Житомирської ОВА,

а тому фестивальна програма 12 липня 2025 року може бути доповнена низкою приємних гостьових родзинок та великою

кількістю гостей, які виявляють неабиякий інтерес до фестивалю у Романові.

Продовження на стор. 8.

У Молетай, до друзів – на свято! І – за досвідом!

Віктор Радчук

Черговий випуск нашої газети побачить світ якраз напередодні головного свята жителів литовського міста Молетай. Ми згадуємо це місто і говоримо про свято у Литві тому, що Молетай та Романів – міста-побратими.

До міста, що розташоване за 67 км від столичного Вільнюса і яке у неділю відзначатиме свій день народження, їде делегація із Романова. Романівчани вирушили в дорогу у четвер, а для того, щоб дістатися до міста-побратима, треба здолати щонайменше 1100 кілометрів, а це, як мінімум, – доба. Отже, гості мають прибути до Литви вчасно, а вже проте, яким чином святкують жителі Молетая своє свято, чим здивують литовці романівську делегацію, ми дізнаємося пізніше, коли романівчани повернуться додому. Поки що зауважимо, що романівська делегація чисельністю у сім осіб їде і з нетерпінням чекає на зустріч із друзями. Разом із виконуючим обов'язки Романівського селищного голови Юрієм Чумаченком до Литви їдуть троє депутатів Романівської селищної ради (Олександр Мичківський, Іван Кіндрок та Сергій Зінчук) та вокальне тріо самодіяльних артистів, які мають намір

взяти участь у святковій програмі, приуроченій до дня народження Молетая.

Про Молетай у Романові знають далеко не всі жителі громади, а навіть ті, хто знає про наше побратимство із литовцями, знають про Молетай небагато. Хоча, наприклад, у Житомирі до самого факту існування цього міста ставляться із трепетом та повагою. Адже саме Молетай має не менш потужний, аніж у Житомирі, космічний музей.

І загалом, за рівнем туристичної інфраструктури литовське містечко, яке має заледве 7 тисяч населення (за цим показником Молетай дуже схожий на Романів) може бути взірцем для будь-якого туристичного центру в Україні.

Тому делегація із Романова найпершим чином має побачити й вивчити, що саме і яким чином запозичити у литовських друзів задля покращення туристично-гостьової привабливості всієї Романівської селищної ради. Хоча й звідси, із Романова, можна багато чого побачити, аби запозичити у Молетай чи де-небудь у Європі чогось позитивного і досі небаченого, але краще все ж таки побачити досвід і досягнення друзів-побратимів на власні очі. Тим паче, що на делегацію із Романова у Молетай чекають. Із нетерпінням, із повагою, із хвилюванням і навіть із трепетом. Молетай, як і вся Литва, дуже активно, системно і відчутно допомагають українцям вистояти у боротьбі із агресором. Молетай прагне співпрацювати зі своїм містом-побратимом (хоча Романів має за українськими мірками лише статус селища) тісніше, плідніше

і системніше. Нам у Молетая є чому повчитися. І не лише селищному голові чи депутатам Романівської селищної ради. Адже, наприклад, фестивальний рух, який у Романові лише спинається на ноги, у Молетай має давні і міцні традиції, які відомі у багатьох європейських країнах. А це потік туристів, облаштований сервіс, робочі місця, музейний потенціал і т. п. Зрештою, це відомість і популярність, які ніколи зайвими у житті людей не бувають. Тому чергова поїздка до Литви має бути потужним імпульсом для зміцнення контактів між Романовим і Молетаєм, а взагалі – до переосмислення багатьох вимірів гуманітарного розвитку Романівської територіальної громади.

Ну й, нарешті, про ще один аспект нашої з литовцями співпраці. Вона налагоджується, і вже хочеться сказати, що вона міцніє. Адже запрошення від литовців і пропо-

зиція із оздоровлення двадцяти дітей із Романівської громади – це потужний крок конкретної співпраці, яка ґрунтується на стосунках побратимства. Вже наприкінці липня 2025 року ті два десятки юних романівчан, прізвища яких вже майже визначені і зараз тривають усі належні у таких випадках організаційні процедури, зможуть поїхати до Литви, де відпочиватимуть трохи більше декади. Про особливості і конкретний зміст рекреаційної програми, яку запропонують українським дітям у Литві, ми обов'язково розповімо вже після спілкування із юними романівчанами, яким пощастить побувати у Литві. Перед тим, звісно ж, наша газета має намір детально розповісти про враження та загалом про підсумки візиту до Молетая нашої делегації із числа депутатів та артистів. То ж чекайте, інформація має бути цікавою, а тим паче – корисною.

Що не тур, то сенсації!

Віктор Єрофеев

Результати 6-го туру чемпіонату Житомирської області (COMSPEC-чемпіонату) з футболу ще раз засвідчили, що прогнози у футболі – річ відносна, а мая, все ж таки круглий. Але попри те, що прогнози цього разу серйозно шкутильгали, інтересу до матчів обласної першості Житомирщини нітрохи не поменшало. Навпаки – підсумки туру довели, що до трійки фаворитів чемпіонату (Романів, Коростень, Бердичів) може долучитися, як мінімум, ще одна команда.

Однак про все і по порядку. Для читачів – вболівальників із Романівської громади, які стежать за виступами FC «VIVAD», було зрозуміло, що андріївський «Світанок», який у 5-му турі чемпіонату здобув свою першу перемогу (а з нею і три турнірних очки) у Романові навряд чи зможе чинити гідний опір минулорічним (тобто чинним) чемпіонам Житомирської області. Але те, що

романівська команда заб'є упродовж матчу аж дев'ять м'ячів, мало хто осмілювався передбачити. Так, 3:0 чи 5:0 від гравців «VIVADa» вболівальники могли очікувати, але сталося так, як сталося. Рахунок матчу – 8:1 на користь господарів стадіону, і головною сенсацією гри стало те, що всі дев'ять голів – на рахунок гравців FC «VIVAD». У

тому числі й гол у власні ворота. Він був забитий у ворота господарів на 43-й хвилині першого тайму. «VIVAD» на цей момент впевнено вигравав 3:0, але перед перервою гравці мимоволі (але дуже помітно) послабили тиск на ворота «Світанку». Не сказати, що суперники тим скористалися, бо в атаці андріївська команда

мала млявий вигляд, і жодного голяового моменту за увесь перший тайм гості так і не створили. Але Богдан Мосійчук відверто помилився, віддавши несподіваний пас на воротаря, який не очікував такого тактичного ходу від гравця своєї команди. Тим паче, що до воріт Іллі Сингаївського було зовсім поряд, і воротар господарів просто не встигав перетнути політ м'яча, який адресував на домашні ворота півзахисник «VIVADy». Таким чином, рахунок став не таким переконливим (3:1) для господарів стадіону, і з тим командою пішли на перерву. Хтозна про що говорили під час перерви футболісти романівської команди, відповідаючи на запитання свого тренера Віктора Чорного. А можливо, більше говорив сам Віктор Миколайович, хоча дії його підопічних у першому таймі гри мали цілком пристойний вигляд.

Вже у другому таймі тиск на ворота «Світанку» посилювався, і упродовж другої половини гри романівчани ще п'ять разів засмучували воротаря гостей. У підсумку 8:1, і «VIVAD» продовжує чемпіонат як беззаперечний фаворит, набравши максимальну кількість турнірних очок.

Ще одним фаворитом чемпіонату є СК «Коростень-Агро/Нива», який проводив поєдинок із аутсайдером чемпіонату – «Оріоном» із Нової Борової. Господарі відкрили рахунок голом у роздягальню, і на старті другого тайму рахунок у матчі мав сенсаційний вигляд – 1:0 на користь «Оріона». Проте дива не сталося, бо коростенські футболісти упродовж

трьох хвилин забили два голи у ворота господарів стадіону. У підсумку 2:1: на користь гостей, і «СК «Коростень-Агро/Нива» набирає максимально можливу кількість турнірних балів. Разом із романівським клубом коростенці ділять перше – друге місце із однаковими показниками здобутих очок. А ось третій фаворит, яким до недавнього часу вважався ФК «Бердичів», у шостому турі відверто спіткнувся. Вдома, перед своїми вболівальниками, бердичівляни вчисту програли футболістам із Станишівки. Причому гол престижу господарі стадіону забили вже аж на третій доданій хвилині після другого тайму. А до цього хлопці зі Станишівки на старті другого тайму забили бердичівлянам два голи. Тому після поразки від «VIVADa» у Романові і вдома від ФК «Станишівка» бердичівляни мають зосередитись на боротьбі за бронзові медалі чемпіонату. Хоча попереду ще два тури першого кола і вісім турів – у другому. Проте сила і потенціал команд-учасниць першості Житомирщини зразка 2025 року вже зараз відомі.

Щодо інших результатів туру, то важливо відзначити впевнену домашню перемогу радомишльського «Мур-Транса» над футбольним клубом із Гладковичів. 4:0 – це потужно, і у радомишлян з'являється апетит щодо успішної боротьби щонайменше за четверту сходинку турнірної таблиці чемпіонату. Хоча, якщо відверто, то попереду більше половини турнірного шляху! І на цьому поки що – все!

Дітям подарували радість, а вони здобули перемогу

Віктор Єрофеев

Те, що команда Романівської ДЮСШ виборола першість в одній із вікових груп (U-14) серед учасників футбольного фестивалю «Даруйте радість дітям!», має радувати передовсім спортивну громадськість Романова.

Що не кажи, для ДЮСШ це подія, а для місцевої влади – привід для привітання та вшанування не лише 14-літніх хлопчаків-футболістів, але й їхнього тренера-наставника. Так, заслуга Віталія Василювського у тому, що його підопічні вихованці лише у день фіналу зуміли перемогти три колективи, яких також тренують у дитячо-юнацьких школах не менш досвідчені наставники. Але перемога – за Романовим, і цим все сказано. Відтепер хлопці, які зібралися було на канікули, мають (і повинні) наполегливо тренуватися, аби їхати на фінальну частину Всеукраїнського футбольного фестивалю «Даруйте дітям

Команда Романова 14

радість!» з певними сподіваннями і надіями на успіх. Хоча вже сам факт перемоги на обласному рівні, коли перед романівчанами склали зброю їхні ровесники із Городища, Довбиша, а потім і Радомишля, значить багато. Насамперед це ще один аргумент, що у Романові

футбол люблять, а примножувати чемпіонські традиції дорослого чемпіонату Житомирської області вже за три-п'ять років тут буде кому. І це також радує. Однозначно позитивно сприймається і той факт, що кращим гравцем обласного фіналу футбольного

фестивалю «Даруйте дітям радість!» став також наш земляк. Також романівчанин Єгор Зінчук.

Щодо поїздки до Березового. Вона передбачена у третій декаді липня 2025 року, і жодних сумнівів у тому, що Романівська селищна рада зможе

Єгор Зінчук – кращий!

спорядити команду 14-літніх футболістів на турнір до Закарпаття, бути не може. Хіба лише певні форс-мажорні обставини з огляду на військовий, драматично-буремний час таки зможуть аж дуже завадити команді Романова поїхати до містечка Берегове. Проте будемо сподіватись, що поїздка все ж таки складеться. А тому підопічним Віталія Василювського треба тренуватися, готуватися і налаштовуватися. Звісно ж, на успіх.

Що важливо знати про сезонну алергію та як з нею впоратися

Не для всіх час цвітіння рослин – це найкраща пора року. Особливо неприємна вона для людей, які страждають на сезонні алергії.

Навесні та влітку алергія часто з'являється на пилок рослин. Це ще має назву поліноз.

Наші партнери, команда платформи доказової інформації про здоров'я «Бережи себе», розбиралися, як розпізнати алергію та як дати собі раду із нею.

Основні симптоми алергії

Характерними проявами алергічної реакції можуть бути:

- почервоніння очей, слюзотеча;
- нежить, свербіння та закладеність носа;
- притуплення нюху, чхання;
- утруднене або прискорене дихання;
- виснаження або сухий кашель.

Терміни цвітіння рослин можуть різнитись. Це залежить від клімату та особливостей погоди. Наприклад у травні активно квітнуть злакові. Існує інтерактивна карта, яка може допомогти відстежувати цвітіння та зорієнтуватись, на що саме у вас може бути нині алергія.

Як полегшити симптоми алергії та покращити якість життя

Найкращий спосіб позбутися алергії – це уникати алергену, але у разі пилку рослин – це може бути важко. Натомість

існують різні способи зменшити інтенсивність проявів алергії, наприклад:

Носіть маску на вулиці. Вона зменшить кількість частинок пилку, який ви вдихаєте.

Залишайтеся вдома, якщо на вулиці сильний вітер. Зачиняйте у вітряну по-

году вікна. Уникайте прогулянок з 10 до 15 години.

Після прогулянок ретельно мийте руки, прийміть душ, виперіть одяг.

Частіше проводьте вологе прибирання в приміщеннях.

Які ліки можуть допомогти?

Сольові розчини для промивання носа можуть полегшити алергічний нежить, вимиваючи частинки пилку зі слизової.

Також стануть у пригоді антигістамінні препарати. Вони продаються без рецепта, але все ж таки краще проконсультуватись з лікарем. Деякі з них викликають сонливість. Тому враховуйте це, якщо багато часу проводите за кермом.

Гормональні препарати, найперше кортикостероїди, можуть бути помічними, якщо ви страждаєте на алергічний риніт і у вас весь час забитий ніс.

Зверніть увагу: перш ніж призначити собі ліки проти проявів алергії, варто звернутись до лікаря. Він визначить, які лікувальні засоби вам допоможуть та за потреби розгляне додаткові опції лікування.

Джерело: МОЗ України

Хантавірус: чим небезпечний і як уберегтися

Хантавірусні інфекції – група зоонозних (переносяться тваринами й передаються людині) вірусних інфекцій, які спричиняють хантавіруси.

Патогенні для людини хантавіруси викликають два основні типи захворювань – геморагічну гарячку з нирковим синдромом і хантавірусний легеневий синдром.

Від людини до людини хантавірус не передається. Натомість інфікуватися хантавірусом людина може, вдихнувши пил або дрібні частинки, які містять вірус. Такі частинки утворюються з сечі, фекалій чи слини інфікованих диких гризунів – наприклад мишей чи полівок.

Інші можливі способи зараження:

- через шкіру або слизові оболонки, якщо вона пошкоджена і була в контакті з гризунами або предметами, забрудненими їхніми виділеннями;
- через їжу, якщо вона була забруднена вірусом (аліментарний шлях).

В Україні протягом останнього десятиліття реєструвались поодинокі випадки геморагічної гарячки з нирковим синдромом.

Найнебезпечніші періоди для інфікування людей від гризунів – пізня весна, літо та осінь, коли люди активніше контактують з природою.

Симптоми інфікування хантавірусами:

- лихоманка, головний біль, нудота;
- біль у попереку, порушення сечовиділення;
- у тяжких випадках – кровотечі та ниркова недостатність.

Чим небезпечні хантавірусні інфекції

Геморагічна гарячка з нирковим синдромом (ГНС) починається з різкого підвищення температури, значної слабкості, болю в м'язах, головного болю, а згодом – порушення роботи нирок. Можливий геморагічний синдром (носові кровотечі, крово-

вилив у склеру, висипи на шкірі через пошкоджені капіляри). У важких випадках настає гостра ниркова недостатність. Людина може потрапити в реанімацію і потребувати гемодіалізу.

Хантавірусний легеневий синдром (ХЛС) починається як застуда або грип: з гарячки, кашлю, болю в тілі. Але за кілька днів стан різко погіршується – з'являється задихка, набряки легень, дихальна недостатність. Без своєчасного лікування хвороба може призвести до смерті.

Як уберегтися від хантавірусу та що робити за появи симптомів хантавірусної інфекції, читайте на інфографіці.

ХАНТАВІРУСИ

ЧИМ НЕБЕЗПЕЧНІ

Спричиняють геморагічну гарячку з нирковим синдромом і хантавірусний легеневий синдром

ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ ІНФІКУВАННЯ

Через слину, сечу та фекалії гризунів. Від людини до людини не передається

ЯК УБЕРЕГТИСЯ

Уникайте контакту з гризунами та їхніми виділеннями
Не чіпайте тварин, їхніх гнізд чи екскрементів

Не здійснюйте пил у старих або закинутих приміщеннях
Він може містити вірус. Ступайте обережно. Замість підмітання прибирайте вологим способом

Зберігайте їжу у герметичних контейнерах
Так до неї не дістануться гризуни

Уникайте ночівлі просто неба в лісах чи місцях, де можуть бути заражені гризуни
На природі використовуйте намет із захисною сіткою та дотримуйтеся гігієни рук і продуктів

Дезинфікуйте поверхні в приміщеннях, де бачили гризунів
Використовуйте спиртовмісні або інші ефективні антисептики для обробки підлоги, столів тощо

ЯКЩО Є СИМПТОМИ

після походу в ліс чи прибирання старого горища відчуваєте лихоманку, біль у м'язах і попереку – зверніться до сімейного лікаря і повідомте про можливий контакт з гризунами

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Ви пам'ятаєте, коли востаннє робили щеплення від дифтерії?

Якщо від останньої вакцинації минуло понад 10 років – час оновити захист!

Головна небезпека цієї хвороби криється в екзотоксині, який виділяє дифтерійна паличка (коринебактерія), опиняючись у дихальній системі. Коли токсин потрапляє в кров, він може призвести до серцевої недостатності, ураження нирок, нервової системи, набряку головного мозку. Ураження токсином нервів, які контролюють м'язи, задіяні в диханні, може призвести до їхнього паралічу та навіть до зупинки дихання. За даними ВООЗ, у тяжких формах летальність у разі дифтерії може сягати до 30% (<https://bit.ly/3HuT0cT>).

Передається дифтерія під час кашлю та чхання, а проявляється у формі ангіни: це сильний біль у горлі, утруднене ковтання, щільна сіра плівка на мигдаликах та набряк горла, які можуть блокувати дихальні шляхи та перешкоджати диханню.

У 2025 році в Україні, на щастя, ще не зареєстровано жодного випадку дифтерії. Однак у попередні роки були зареєстровані поодинокі випадки інфікування хворобою (один у 2023 та один у 2024).

Коли вакцинуватися проти дифтерії

Дітей вакцинують починаючи з 2 місяців від народження комбінованою вакциною проти кашлюку, дифтерії та правця. Більше про вакцинацію дітей читайте за посиланням: <https://tinyurl.com/4ezzw2n>

Дорослим вакцинуватися проти дифтерії потрібно раз на 10 років починаючи з 16 років за умови дотримання Календаря профілактичних щеплень (<https://tinyurl.com/pecttaun>). Для цього використовується вакцина АДП-М від одразу двох хвороб: правця і дифтерії. Докладніше про правець читайте тут: <https://bit.ly/4e41c06>

Уся вакцинація за календарем – безоплатна.

Щоб отримати щеплення, зверніться до свого сімейного лікаря, який проведе огляд і видасть направлення, або просто зверніться до найближчого закладу охорони здоров'я.

Якщо не пам'ятаєте, коли востаннє вакцинувалися, – лікар допоможе скласти індивідуальний графік вакцинації. Надолуження пропущених планових щеплень – теж безоплатне.

Що робити, якщо є підозра на дифтерію

Якщо ви помітили симптоми, схожі на дифтерію, – одразу ж зверніться до лікаря. Пацієнтів з підозрою на дифтерію госпіталізують. Лікування проводиться через введення антитоксичної протидифтерійної сироватки (ПДС), яка пригнічує дифтерійний токсин у крові.

Профілактика дифтерії – це відповідальність кожного. Зробіть щеплення – захистіть себе та близьких.

Джерело: Центр громадського здоров'я України

Гороскоп на тиждень 25 червня - 2 липня

ОВЕН
Енергії тижня витягують внутрішні конфлікти, що може принести гострі розмови, маніпуляції чи одкровення, яких ви давно уникали.

ТЕЛЕЦЬ
Тиждень може виявитися досить продуктивним. Успішно минуть переговори із впливовими партнерами і діловими союзниками.

БЛИЗНЯТА
Доходи є, але й великі витрати – як на професійні потреби, так і на особисті та сімейні витрати. Баланс можна зберегти, якщо уникати необґрунтованих витрат.

РАК
Особисте життя у червні може принести несподівані зміни. У центрі уваги опиняться питання, пов'язані з житлом та вибором: з ким та де будувати майбутнє.

ЛЕВ
Ваша сила впливу зростає, і ви отримуєте визнання. У службовців ближче до кінця тижня можлива напруженість у взаєминах із керівництвом.

ДІВА
Тиждень обіцяє бути сприятливим, особливо у сферах кар'єри та фінансів. Тримайте руку на пульсі і дотримуйтесь розумних кордонів.

ТЕРЕЗИ
Можливо, з'являться ідеї щодо розвитку справи в інших регіонах чи країнах. Стабільні пари обговорюватимуть плани щодо облаштування дому чи купівлі житла.

СКОРПІОН
Завершуються раніше розпочаті проекти, приносячи гарні результати – як у грошах, так і у вигляді професійного зростання. Можливі ситуації, які потребують юридичної підкованості.

СТРИЛЕЦЬ
Це один із найкращих тижнів у році у фінансовому плані. Доходи будуть регулярними та стабільними, включаючи як офіційні надходження, так і приватні джерела.

КОЗОРІГ
Енергії до кінця червня значно більше, ніж зазвичай. Кохання може подарувати привід для переїзду, а сімейні почнуть будувати плани щодо зміни житла.

ВОДОЛІЙ
Цей період вважатиметься переламним, з'являється бажання оновлення та розширення: хтось займеться будівництвом, ремонтом чи іншими завданнями.

РИБИ
Доходи будуть, але й витрати зростуть – особливо на поїздки, дітей та побутові витрати. Також можливі витрати, пов'язані із нерухомістю.

Джерело: TCH

Смачного!

Чорниця у власному соку на зиму

Інгредієнти: 1,1 кг чорниці.

- Простерилізуйте 4 кришки та півлітрові банки та розкладіть по них чорницю: приблизно по 300 г у дві і 250 г у дві інші.
- На дно кастрюлі викладіть рушник чи тканину, поставте всередину банки та накрийте кришками. Залийте у кастрюлю теплу воду по плечі банки та увімкніть середній вогонь.
- Коли вода закипить, варіть чорницю в банках іще 30 хвилин, трішки зменшивши вогонь. Чорниця має гарно пустити сік та зменшитися в об'ємі.
- З банок, у яких було менше ягід, пересипте весь вміст у повніші банки, щоб заповнити їх доверху. Закрутіть кришками, переверніть і лишіть на кілька годин остигати.

Курячий рулет

Інгредієнти: 600 г філе стегна, 300 г печериць, сіль та перець до смаку, 1 ст. л. олії для смаження, 20 г масла, 3 гілочки кропу, 3 гілочки петрушки.

- Викладіть філе стегна на дошку та трохи відбийте кулінарним молоточком (можна зробити це через харчову плівку). Посоліть та поперчіть куряче м'ясо з обох боків.
- Помийте і просушіть 300 г печериць, наріжте гриби часточками та обсмажте на суміші 1 ст. л. олії та 20 г масла до золотавості. Обсмажені печериці змішайте з дрібно наштаткованим кропом і петрушкою, посоліть та поперчіть до смаку.
- Дошечку застеліть харчовою плівкою. Викладіть на неї 2-3 шматочки філе стегна нахлестом, а зверху покладіть 2 ст. л. грибною начинки. Обережно закрутіть філе стегна у щільний рулет.
- Викладіть курячі рулети на застелене пергаментом деко та запікайте у розігрітій до 200 градусів духовці 25-30 хв.

Джерело: klopotenko.com

Куточок ГОРОДНИКА

Липневі роботи у саду і городі

Липень – відносно спокійний місяць в плані садових і городніх робіт. Однак тільки відпочивати теж не вийде: рослинам потрібен постійний (хоч і менш ретельний) догляд протягом сезону.

Роботи в саду в липні включають: захисні заходи, полив, внесення підгодівлі, збір врожаю. ЗАХИСТ РОСЛИН

Контроль над станом плодівих дерев. Найлегше захистити культури при виявленні перших ознак хвороб або шкідників. Звертають увагу на появу на листі плям, об'їдені гусеницями края, деформацію молодих пагонів.

Профілактичні обробки. Не можна забувати про профілактику: обприскування інсектицидами (Ампліго, Енжіо, Актара та ін.) і фунгіцидами (Топаз, Скор, Хорус, Ридоміл Голд та ін.) дозволить уникнути тривалого лікування культур.

Лікування. Якщо дерева або чагарники мають виражені ознаки хвороби, піддалися атаці комах, важливо вчасно почати лікування. Якщо до збору плодів залишилося менше ніж 3 тижні, необхідно вибирати щадні методи лікування – біопрепарати, їх застосовують практично до самого збору врожаю. Це Капут, Актотіт, Фітодоктор, Ентоцід, Актарофіт.

ПОЛИВ

До обов'язкових робіт в липні слід віднести полив. Недолік вологи за умов посухи негативно позначається на зростанні плодів. Вони можуть дрібнішати або обсіпатися. Поливають дерева не тільки в пристовбурні кола, а під всією кроною, щоб наситити кореневу систему. Полив повинен бути рясним: деревам недостатньо 1-2 відер води. Рекомендється залежно від розміру і віку дерева виливати не менше 50-100 л під кожен екземпляр.

Вологи потребують не тільки дерева, а і ягідні чагарники. Особливо необхідна волога малині, адже липень – період її плодоношення. При поливі чагарників враховують спосіб поливу. Воду ллють тільки під корінь, тому що дощування сприяє поширенню грибкових хвороб.

ПІДЖИВЛЕННЯ

При активному зростанні плодів дерева потребують достатку харчування. Підживлення можна вносити в липні 1-2 рази разом з поливом. До складу добрива обов'язково включають калій і азот.

Потребу в підгодівлі легко визначити за приростом пагонів поточного року. Якщо їх довжина не перевищує 30 см, то добрива необхідні.

ЗБІР ВРОЖАЮ

Все більше ягід підлягає збору в липні: малина, червона, біла і чорна смородина, вишня, агрус, ірга та багато інших. Збирають їх у міру дозрівання, в кілька підходів. Перезрілі плоди осипаються, привертають ос і птахів, практично не зберігаються. При перероблюванні та-

кий матеріал не тримає форму: краще використовувати урожай на варення й сік.

Плодові дерева теж можуть почати плодоносити: ранні сорти поступово віддають урожай. У липні слід подбати про яблуні й груші. Велика кількість плодів на гілках може стати причиною переламаних гілок та стовбурів. Рекомендують встановлювати підпори, щоб мінімізувати пошкодження пагонів.

Липневі роботи на городі

Більше, ніж в саду справ – тільки на городі. Тут і полив, і розпушування, і боротьба з бур'янами. Кожній культурі необхідно приділити увагу, щоб отримати гарні врожаї:

Цибуля. У липні цибульні посадки захищають від нападу цибулевої мухи. Регулярно рихлять ґрунт, прополюють грядки, поливають. Зрошення цибулі припиняють за 2-3 тижні до планованого збору врожаю.

Томати. Здійснюють регулярне пасинкування, необхідне для перерозподілу поживних речовин в плоди. Рослини захищають від фітофтори: використовують біопрепарати (Фітоспорін, Тріходермін, Фітодоктор Лист) за 2-3 дні до збору плодів.

Картопля. У липні приступають до захисту картоплі від фітофтори. Використовують препарати Квадріс, Ридоміл Голд, Джип, Колт, Ремонталь та інші. При тривалих засухах картоплю поливають, внаслідок чого збільшується врожайність культури.

Огірки. Не можна забувати про регулярність поливу культури й про підгодівлі. Урожай важливо збирати своєчасно, щоб не допустити переростання огірків. Збір плодів стимулює зростання нових зав'язей.

Часник. Озиму культуру в липні вже можна прибирати. Для цього рослини викопують, зв'язують в пучки й залишають досихати в підвищеному стані у вентильованому приміщенні.

Капуста. Ранні сорти вже можна прибирати, адже перетримані качани схильні до розтріскування. Середні та пізні сорти продовжують зростання. Їх регулярно поливають, захищають від шкідників і підгодовують органічними сполуками. Цвітну капусту захищають від прямого сонця, прикриваючи суцвіття зрізаними листами або картоном.

Морква. Проводять остаточне проріджування рослин, залишаючи найсильніші. Відстань між ними має бути не менше 4 см. Бажано підгодовувати посадки калійними добривами.

Буряк. Культура активно зростає, тому її також проріджують так, щоб відстань між рослинами було не менше 10-13 см.

Крім того, у липні приступають до посіву таких культур, як кріп, редис, ріпа, салат, редька, коріандр, шпинат та ін. Завдяки короткому вегетаційному періоду ці рослини встигнуть дати хороші врожаї.

Джерело: Vse Roste

25 червня середа	26 червня четвер	27 червня п'ятниця	28 червня субота	29 червня неділя	30 червня понеділок	1 липня вівторок
+ 14° + 25°	+ 16° + 21°	+ 11° + 23°	+ 16° + 21°	+ 15° + 23°	+ 14° + 22°	+ 13° + 23°
736 ТИСК, ММ	739 ТИСК, ММ	738 ТИСК, ММ	740 ТИСК, ММ	742 ТИСК, ММ	740 ТИСК, ММ	741 ТИСК, ММ

Фестиваль – не лише веселощі та співи, це – наше майбутнє

Початок на стор. 4.

Ще один аспект підготовчої роботи до фестивалю у Романові слід відзначити особливим чином. Річ у тім, що підготовка до чергового фестивалю «ЕтноВир на Висні» розпочалася задовго до його початку. Якщо конкретніше, то майже за пів року. Романівчани помітили, що задовго до літа 2025 року у Романові пройшло декілька заходів, які однозначним чином посилили увагу та інтерес до історії та місцевої краєзнавчої тематики у середовищі місцевої громади (а ще більше – поза її межами, включно із Житомиром і навіть зі столицею України). У цьо-

му аспекті дуже великий ефект на покращення і поліпшення туристичної привабливості Романова мало проведення Всеукраїнської наукової конференції з питань сурдопедагогіки та сурдопсихології, яка проходила 4-6 червня у Житомирі та Романові. Ще за кілька днів Романів і загалом вся Житомирщина дізналися про проведення у Романові круглого столу «Романів, Романівщина та родина Ілінських», який відбувся на базі краєзнавчого музею Романівщини. Як висновки проведеного круглого столу були висловлені пропозиції щодо вивчення романівських старожитностей. Насамперед – за-

вдяки проведенню археологічних розвідок, пошуків археологічних артефактів і об'єктів, які б відповідали часу першої згадки про Романів (1471 рік).

Учасники круглого столу ще раз наголосили на тому, яку важливість для культурно-краєзнавчого і особливо для туристичного потенціалу Романівщини мають пошуки і розчистка контурів фундаментів палацу Ілінських, складення сучасної карти старожитностей Романова, пошуки нових джерел, вивчення і висвітлення нових невідомих або маловідомих фактів з минулого селища.

Ще одна заувага, висловлена у ході роботи круглого столу від 9 червня 2025 року, стосується необхідності проведення таких і подібних заходів у різних форматах (круглий стіл, конференції) і т. п. Такі заходи, на думку науковців, повинні відбуватися в Романові щороку і присвячуватися винятково Романову і Романівському краю. Зібрані науковцями і краєзнавцями матеріали мають бути

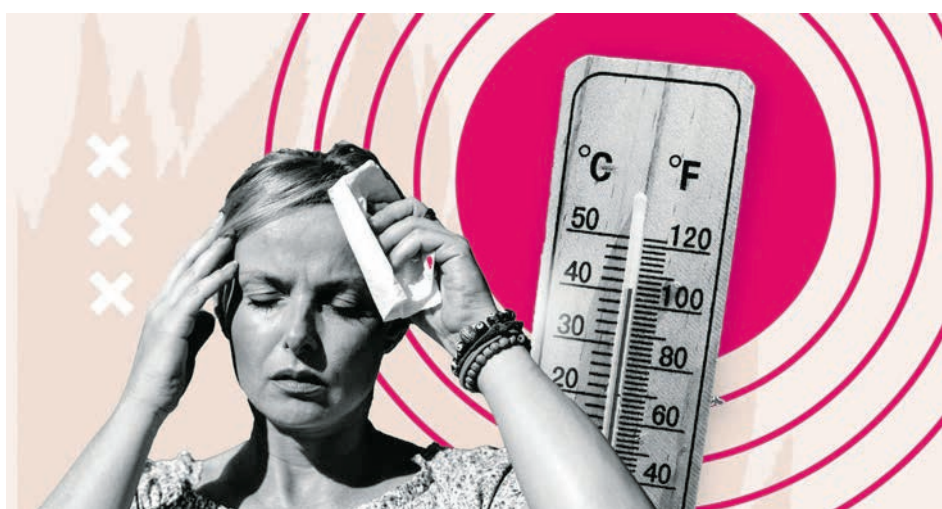
висвітлені на сторінках збірників, наприклад, «Романівські читання», «Романівщина в просторі і часі», «Романівщина. Науково-краєзнавчий альманах» тощо.

Таким чином, інтерес до краєзнавчої спадщини Романова і Романівщини має стати важливою передумовою для покращення туристичної привабливості нашого краю. Фестивальний рух і традиції, які народжуються та міцніють у ході проведення фестивалю «ЕтноВир на Висні», також виконують функцію популяризації Романівщини та покращення її туристичної привабливості.

Досі романівчани ставилися до цієї справи із відвертою прохолодою і навіть із песимізмом. Мовляв, що тут може кого зацікавити, а тим паче, як у Романо-

ві можна говорити про туризм? Виявляється, що можна, що треба, що це вимога часу і інші громади вже давно розпочали активні приготування. Тим паче, що відгуки та перші враження від численних гостей Романова дають підстави говорити про туризм як багатогранну галузь розвитку місцевої економіки.

Можливо, це тема окремої публікації і особливої турботи для місцевої влади, однак розпочата робота вказує на правильність обраного шляху. Тож фестивалюємо ми не задля того, аби лише поспівати і повеселитися, а насамперед для пошуку і вдосконалення нашої історичної спадщини, нашої культури, наших звичаїв і традицій. Поки що це – неоране поле діяльності, яка має величезні, або й навіть грандіозні перспективи. Ми вже вчимося їх бачити. І дасть Бог навчимося їх використовувати. На благо людей і во славу рідного краю.

Цікаві факти про спекотну погоду

Вчені з'ясували, що людський організм у сухому повітрі здатний витримати температуру +71 С протягом 1 години, +82 С – 49 хвилин, +93 С – 33 хвилини, а +104 С – 26 хвилин. Теоретично припустили, що гранична температура, при якій ми в змозі дихати, – приблизно +116 за Цельсієм. Проте в Бельгії у 1958 році був зареєстрований випадок, коли людина кілька хвилин перебувала у термокамері при +200 градусів за Цельсієм!

А ось переносити високу температуру у водному середовищі значно складніше: рекорд належить чоловікові, який з головою поринав в казан з водою, що був нагрітий «всього лише» до +70 С.

Нормальна температура людини – 36,6 С. При її збільшенні всього на 2 С виникають порушення в роботі організму, а підвищення на 4-5 вже несумісно з життям – починається руйнування клітинних структур. Організм охолоджує тіло двома способами: за рахунок посиленого дихання та потовиділення. З кожного літра поту з шкіри «відлітає» приблизно 540 кілокалорій.

При температурі навколишнього середовища +37 ... +39 С організм випаровує близько 300 мілілітрів поту за годину, а коли перевищує за +40 – 1-2 літра. Тому лікарі і радять пити багато води влітку.

Багато тварин взагалі не мають потових залоз. Тільки за рахунок дихання охолоджуються птахи, і майже так само – кішки та собаки, невелика кількість потових залоз у яких є лише на подушечках лап.

Кожен градус вище +26 знижує працездатність людини приблизно на 10%. Висока температура для організму – стрес, йому важко трудитися як фізично, так і інтелектуально, зосереджуватися, обробляти інформацію.

Найспекотніше місце на Землі в Каліфорнії, на пустельній ділянці під назвою «Долина смерті», де в тіні буває +57 С вище нуля.

Джерело: Сім днів

РЕКЛАМА

КУРСИ ВОДІІВ
від ТОВ «Технічний ліцей»

Категорії, які можна відкрити
A1, A, B1, B, C1, C, D1, D, BE, C1E, CE

Романівка	067-410-12-15
Романів	067-799-04-27
Миропіль	067-895-10-86
Любар	096-565-26-15
Чуднів	097-992-61-48
Житомир	067-900-02-54
	068-288-28-77
Хоросів	097-516-12-25
Коростень	067-391-89-29
Новоград-Вол.	097-554-28-16
Черняхів	097-253-60-24
Ружин	097-487-88-32
Бердичів	097-466-91-50
Андрушівка	067-410-22-60
Нова Борова	067-347-47-80
Попільня	067-946-49-66
Бердичів	097-466-91-50

БУДМАТЕРІАЛИ
м. Чуднів

- ДОШКА ПОЛОВА
- ВАГОНКА
- РЕЙКА МОНТАЖНА
- БРУС

097 745 54 59
098 410 70 17

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ В ГАЗЕТІ

НАС ЧИТАЮТЬ
10 000 РОМАНІВЧАН

ВАРТІСТЬ РОЗМІЩЕННЯ
ОГОЛОШЕНЬ:

- звичайне - 10 грн/тиж.
- жирним шрифтом - 15 грн/тиждень
- рекламний блок - 3 грн/см.кв

Відділ реклами: 067-412-89-81

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА

ПРАВОВА ДОПОМОГА ПОРУЧ

0 800 213 103

телефонуйте до контакт-центру системи з надання безоплатної правової допомоги